

Havnar Kvinnufelag 40 ár á baki:

Bert tað at halda røðu

- var ein fyrirøða. Tí var endamálið hjá Havnar Kvinnufelag - at menna kvinnuna á øllum økjum - væl móttikið, sigur Ebba Patersen, eitt skifti formaður og nevndarlimur í Havnar Kvinnufelag í mong ár m.a. í samrøðuni

Tá kvinnurnar í Havn tóku seg saman um at stovna Havnar Kvinnufelag fyri 40 árum síðani, var endamálið m.a. at menna kvinnuna á øllum økjum, og at bøta um viðurskipti í samfelagnum, sum kravdi ábrotur.

Ebba Petersen í Havn var ein teirra, sum var við á stovnanandi aðalfundinum 30. mars 1952. Hon var nevndarlimur í nógv ár og formaður í 1955 og 56, men heldur, at hon ikki dugdi at vera formaður.

Dugdi betur at arbeiða

- Tað var eins og lættari hjá mær at vera millum teirra, sum skuldu gera eithvørt - ikki at siga hinum, hvat gerast skuldi.

Ebba Petersen: - Eg var ikki millum stigtakaramir til stovnanina av Kvinnufelagnum, men tað vakti mín áhuga beinanvegin, og eg fór tí á fyrsta fundin, sum varð hildin í gamla Klubba.

- Orsøkin til at kvinnufelagið varð stovnað kom helst eisini av, at vit undir krignum høvdu verið so avbyrgd frá umheiminum. Tá seinni heimsbardagi var av og tann fyrsti rúsurin avhasaður, komu froyingarnir heim aftur úr Danmark.

Tá fóru kvinnur at hugsa um so mangt, sum kravdi eina bótandi hond í samfelagnum, og at nógv lá á láni á kvinnuokinum.

Tær, sum tóku stig til Kvinnufelagið vóru: Morid Patursson, Frida Øster, Bergljót og Sigríð av Skarði, Malla, Hanna við Høgadalsá, Johanna Jensen, Lisa Rubbeksén og Ninna Arge Jacobsen. Eini 50 kvinnur kvinnur

hittust í Klubbanum hetta kvøldið, og stigtakarnir greiddu frá teirra sjónarmiðum at stovna kvinnufelag.

Í fyrstu nevndini vóru valdar: Johanna Jensen, Malla Samuelsen, Sigríð av Skarði, Frida Øster og Lisa Rubbeksén. Nevndin skipaði seg við Jóhannu Jensen, sum formanni.

Lærdu hinar tað, sum tær høvdu lært

Tær fóru til verka beinanvegin, stovnaðu kvøldskúla, har Bergljót av Skarði undirvísir í veving, Brynhild Hátún í seyming, Bette Rasmussen í enskum, Sigríð av Skarði í týskum máli og Malla Samuelsen í matgerð.

- Sum sagt var endamálið at menna kvinnuna, og tað var eisini umráðandi. Bert tað at reisa seg upp og halda røðu, var mangan ov boðið fyri okkum. Tá tað gekst heldur striltið at rokka hesum máli, varð avgjørt á lintafundi, at kvinnurnar skuldu skiftast um at halda røðu hvørt fundarkvøld.

Umleið 50 limir teknaði seg beinanvegin og vit vóru øll ári eini 50 - 60 limir í Havnar Kvinnufelag og hetta talið helt sær støðugt í okkara tíð. Hvát hildi menn tykkara um at kvinnurnar tóku seg saman í felag?

- Teir høvdu hug at smíraft at okkum, men tað gjørdi ikki mun. Vit vóru so fegnar um hetta tiltak, og arbeiddu av øllum alvi fyri at fáa tað at rigga. Tað var ikki verri enn so, at tá vit høvdu brúk fyri hjálpi frá monnunum - eitt nú, tá vit seinni umvældu Mettu-

stovu, so hjálptu mann-fólkini okkum.

Við hamar og long á vevskeið

Undirtøkan var góð, m.a. høvdu so nógvur kvinnur tekna seg til vevskeiðið, at vit noyddust at gera biðilista. Torført var at skaffa nógvir vevir. Hetta var í tíðini, tá tað var trupult at fáa tilfar. Tí noyddust vit at leita á hvørjum húsalofti og í hvørjum skoti. Hóast nakrir góðir vevir vóru tøkir, so vóru kortini aðrir, sum kravdu bæði hamar og tong, áðrenn teir virkaðu.

- Tað var tí neyðugt at hava slík amboð við sær, tá tú fórt til veving, sigur Ebba og minnst aftur á ein seinnapart, hon fór á vevskúlan: - Eg hiti eina granna á gotuni, sum spurdi forvitin, hvar eg fór við amboðum, tá hann um dagarnar sá meg fara oman brekkuna?

- Jú, eg svaraði sum var, at vevingin kravdi meira enn handdalag og snildi, við tí útgerð, sum vit høvdu til at taka.

Í byrjanini hildu vit til í kjallaranum í húsunum, har Dr. Ingridar barnagarður er í dag. Har var bert ein opin kjallari, men vit umvældu hann so frægt, at vit kundu vera inni.

Viðvíkjandi matgerð, sum Malla Samuelsen tók sær av, so var hesin heima í køkni hjá Mallu, og har var hann í mong ár. Seinni fingi vit innivísing í Kommunuskúlanum í Havn.

- Tá vit høvdu fingið undirvísing o.a. at virka, var eins og tann uppgávan rokkinn, sum vit høvdu sett

Ebba Petersen: - Okkara umstøður og fortreytir vóru øðrvísi í fímtíðarunum. Tað var so nógv sum kravdi ábrotur á kvinnuokinum, og vit fóru fúsar til verka, og vóru nøgdar við tað, sum vit kundu avrika

okkum fyri. Eg havi altíð hildið, at um eitt felag ikki hevði nakað ávíst at arbeiða fyri, so dettur tað burtur.

- So var tað, at vit fingi hugskotið at keypa Mettustovu, sum tá nærur var dottin niður.

- Eitt er vist, at eingin maður hevði farið undir slíkt arbeiði, sum vit tá gjørdum.

- Vit heittu á Býráðið, sum átti Mettustovu, um at sleppa at keypa húsin. Vit fingi hana fyri einki, men skuldu leiga grundtøkið. Eg haldi, at tað var umleið ein króna árliga, sum vit skuldu rinda fyri leiguna.

- Vit fóru til verka, og tað skal sigast, at vit fingi góðan stuðul frá fyrirkomum o.o., sum fegin stuðlaðu tiltakinum.

Smíðaðu sjálvar

Vit umvældu Mettustovu í fleiri ár, og mennir hjálptu okkum eisini, umframt at vit eisini fingi handverkarar at umvæla slíkt, sum vit ikki kundu gera - eitt nú umvæla tekjuna, sum var smokkað saman, eins og teir lögdu hita og vatn í húsin.

Annars smíðaðu og málaðu vit alt innan. M.a. fingi vit eitt gólv úr gomlum húsum í Kollafirði, sum vóru tikin niður, og tað var so heppið, at tað hevði sama mátt sum stovnan í Mettustovu.

Mettustovu nýttu vit til felagsfundir o.a. Eitt nú minnst eg serliga eina dukkuframsýning á ólav-søku 1962, sum var so ómetaliga væl umtókt.

Mentanartiltøk

Annars skipaðu vit fyri fyrilestrum o. ø. samkomum. Har komu mentafólk og hildu fyrilestrar fyri limunum, t.d. Karsten Hoydal, Janus Kamban, Johanna Jensen og onnur góð fólk.

Vit savnaðu eisini pening saman til góðgerðarmál, t.d. keyptu vit eitt röntgentól til Landsjúkrahúsið, sum hevur verið í nýtslu til fyri fáum árum síðani.

Vit royndu eisini at bøta um umstøðurnar hjá fólki í Havn, útvegaðu okkum tvær vøggur og barnaklæði, men av onkrari orsøk, so kom hetta arbeiðið ikki í gongd.

- Hóast fólk vóru illa fyri, so vildu tey kortini ikki hava slíka hjálpi, eg haldi. Eg hugsi at tey hildu tað vera manninkandi. Slíkur hugsunarháttur var ikki óvanligur áður, sigur Ebba Petersen.

Annad tiltak, sum Kvinnufelagið fór undir, var at stovna reingerarfelag, men hetta virksemd tók eingin undir við.

Ebba Petersen: - Eg haldi, at vit vóru ov skjótar á

sjóvarfallinum, tí nú er stór fyrirøða, sum ger slíkt arbeiði í Havn.

Aðrar fortreytir í dag

Ebba Petersen var eisini í Norðurlandahúsinum, tá Kvinnufelagið í Havn skipaði fyri tiltaki í samband við 40 ára dagin hjá felagnum. Hon heldur, at fortreytirnar hjá felagnum eru øðrvísi í dag.

- Fyrilestrar og pallborðfundurin var meira fyri teimum, sum ætlað sær nakað ávíst - innan politik og útbúgving. Tíðirnar broytast og tað gera felag eisini, um tey skulu fylgja við tíðini. Kvinnufelagið var tvørpolitiskt, og vit tosaðu ikki um partapolitik í Mettustovu, men av tí at tíðirnar vóru so vána-ligar í 50' umum, samdust vit í felagnum um stillaði ein kvinnulista upp til

